

POTESTAS, NON VERITAS,
FACIT LEGEM

TRIMESTRAL

LA FORÇA, NO LA
VERITAT, FA LA LLEI

ANY VI N. 22
ESTIU 1976
PREU : 2 francs
En Espanya : 30 ptes.

ABONAMENT ORDINARI : UN ANY
Estat Francès - Estat Espanyol - Altres Estats
1 Andorra 7 F 100 ptes. 10 francs
Abonament de protector : LA VOLUNTAT
Canvi d'adreça : 2 F

Redacció — Administració
Carrer Sant Mateu, 2
66000 PERPIGNA - Tel. 34-80-40
C.C.P. 1-180-43 - MONTPELLIER

Publicitat :
Agència Havas
66000 PERPIGNAN
Telèfon : 34-84-61

Delegació per Espanya :
Plaça del Vi, 2
GIRONA
Tel. (972) 201969

PARLANT CATALA VENIU A VEURE'NS a :

Perpignan-Pneus

pneus neufs toutes marques

17, avenue Marcelin Albert, 17

PERPIGNAN

EDITORIAL

LA PREMSA QUOTIDIANA CATALANA

"AVUI" perquè demà no s'assembli a ahir

Entre la nostra darrera paració i la següent cal esmentar un esdeveniment considerable dins del marc de la premsa. En efecte, per primera vegada, des de fa 37 anys, ha paregut a Barcelona un diari editat enterament en llengua catalana.

Comparat amb el panorama de la premsa catalana del 1936, aquesta naixença és ben poca cosa, puix que, en aquella època se publicaven set diaris a Barcelona i, en total, en sortien vint-i-cinc a tot Catalunya. Cal, tanmateix, salutar amb efusió l'efecte aquest esdeveniment i desitjar una reeixida completa a « Avui ».

Al poble català no li ha escapat el fet i l'acolliment a « AVUI » ha estat superior a totes les esperances, esperances qu'estaven ja apolades, financerament, per subscripció popular dont, qualcunes, per esser modestíssimes prenen encara més valor simbòlic i patriòtic.

Tanmateix, tots aquests esforços, coronats d'èxit esclatant, no han pas de fer negligir el revers de la medalla. Car no's cal amagar, primerament, que retornar a la gran expansió de la premsa catalana, amb vint-i-cinc diaris i innombrables revistes de tota mena, és, avui, impossible i ho serà durant molts anys. Segonament, la vida d'aquest sol i únic diari està, fins i tot, compromesa pel fet de la descatalanització produïda per quaranta anys d'imposició lingüística castellana. Molts Catalans, qu'encara parlen, correntment, el català, no saben escriure'l i molts, ni tampoc llegir-lo. L'esforç per arribar-hi no serà fet, per molts, i la solució de mandra o de facilitat els portarà a continuar llegint la premsa castellana tot i dient-se, naturalment, que són i seran bons Catalans, patriòtics i tot i tot...

Aquest procés de descatalanització ha estat enormement accelerat — en relació a quaranta anys d'èpoques més llunyanes — pel fet del gran desenrotllament de la difusió escrita, parlada i audiovisual. En efecte, des del primer llibre d'imatges per infants, passant per totes les altres revistes infantils, fins arribar a l'edat adulta, una gran varietat de publicacions modelen les mentalitats amb la llengua de l'estat. Per altra banda, la ràdio, els discs, i, sobretot, la televisió, permeten encara més de condicionar l'ànima de l'infant, (i dels grans) fent-li ignorar la llengua materna qu'enten parlar a la llar i no sempre ben sovint.

Finalment, una ensenyança, molt més extensa, en relació a la matèria referència del passat — feta, igualment, en la llengua de l'estat — acaba per condicionar enterament el futur ciutadà de tota nació que no té estat, com la nostra.

Davant de tanta adversitat passiva contra la reeixida d' « Avui », hi cal comptar també l'adversitat activa o concurrencial, comercialment parlant. Per aquest aspecte del problema fem confiança a l'equip del diari a fi que la qualitat del diari sigui un pol prou atractiu per atraure els lectors, i mantenir-los i acreixer-los, malgrat les principals dificultats suara esmentades breument. Si hi arriben podran omplir amb « AVUI » el gran buit de la premsa catalana d'ahir i preparar l'expansió de la de demà.

Setè centenari de la mort del rei En Jaume Ier

27 de juliol del 1276 — 27 de juliol del 1976. Set segles s'han escolat des de la mort del rei Jaume Ier el Conqueridor. Tots els països que formen part de la corona catalano-aragonesa han celebrat aquest fet històric: des de Montpeller, on nasqué, al País valencià on morí.

Valencians i Balearics han estat, relativament, els que l'han homenatjat més fervorosament. Es que tant el poble valencià com el balearic no oblidem que fou ell, en Jaume Ier el que, foragitant els invasors àrabs, permeté llur establiment definitiu com a poble.

Els Valencians, en particular, recorden, amb afecte, les institucions, tan democràtiques — idèntiques a les del Principat — qu'en Jaume Ier instaurà en llur país : una Generalitat i unes Corts valencianes, com les de Catalunya ; una llibertat i una autogovernació idèntiques, o autogestió, com se diu avui.

De fet, en Jaume Ier no fou més que seguir l'usatge del seu predecessor llunyà, el comte Ramon Berenguer IV el qual — a l'esdevenir rei, arrel del seu casament amb la filla del rei d'Aragó — dotà aquest reialme de les mateixes institucions democràtiques en vigor a Catalunya, institucions que — ho cal remarcar — eren les més progressives — i de molt lluny — a totes les altres en usatge en els altres països d'Europa.

Tant és així que, en la pràctica, donen naixença al primer « commonwealth » del món, doncs varis segles abans el britànic.

xxx

En tan gran el tingué, tanmateix, les seves faltes, com tot hom en té. Les dues principals són, al nostre entendre, la signatura del tractat de Corbell (1258) i la divisió del « commonwealth » a la seva mort.

Abans del tractat de Corbell, les possessions d'en Jaume Ier en terres galles eren forces extenses i les més evolucionades. Comprenien : El Perapertusès, les Fonolledes, el país de Salt, el Donassà, el Razès, el Sabartès, Puig Llorenç, Castell Fissell, Narbona, Carcassona, Lauraguès, Termenès, Carladès, Aumelas, Albi, Quercy, Ruerga, Gavalda, Millau, Minervès, Besiers, Agda, Montpeller i Nîmes.

Jaume Ier renuncià també als seus drets sus els territoris de Provença, en favor de la seva parenta Margarida. Aqueixa renúncia comprenia els territoris de Forcalquer, Avinyó, Arles, Marsella i altres regions provençals.

Tots aquests abandons tenien una contrapartida simbòlica : la renunciació de Lluís IX a tots drets que, com a successor de Carlemany pogués tenir sobre els comtats catalans. Mes, de fet, aquests drets no existien de temps ha, per dues raons :

La primera, perquè el papa Lleó III, no tenia cap poder legal per coronar-lo emperador d'Occident. Ni el papa ni el mateix Carlemany, car els imperis de dret no han existit mai ; són fruit d'imposicions i de conquestes i no poden esser heretats legítimament. Els grans imperis, aglomerat de pobles sotmesos, doncs, construccions artificials, s'assemblen tan aviat com poden per retornar al seu requer natural o sigui la lliure disposició i desenrotllament de cada ètnia respectiva.

La segona, perquè Carles el Calb ja havia reconegut l'indpendència, en 877, del nostre comte Vifred el Pilós, fill d'Arrià (Conflent) i reconqueridor, dels Sarraïns, de tots els territoris que van des Pirineus a l'Ebre.

Després del tractat de Corbell en Jaume Ier només conservà la baronia de Montpeller, Aumelas i Carladès, dot de sa mare.

No tenim res a dir per l'abandó de gairebé tots aquests territoris : ans al contrari, ho aprofitem entranent perquè no eren territoris catalans. En canvi, fou una error històric d'abandonar el Donassà, Salt, Fonolledes i el Perapertusès perquè eren territoris catalans.

Quem hom diu, avui en dia, que les Fonolledes és ja Occitània, cal bé aclarir que no és l'Occitània occitana, històrica, sinó l'Occitània occitanitzada. Doncs, les Fonolledes, el Donassà, Salt i el Perapertusès són antics països catalans, passats al rei de França, arrel del susdit tractat de Corbell i occitanitzats més que francesats perquè, en aquella temps, el francès s'usava molt rarament en Occitània, on l'occità — llengua més evolucionada que la francesa — s'utilitzava pertot.

xxx

La segona gran falla del gran rei fou la de trencar el seu exemplar « commonwealth » per repartir-lo entre els seus fills i creant, a tal efecte, reialmes artificials com el que tingué cort a Perpinyà. Només el nom que se li donà ja dona una indicació clara de la seva absurditat : Reialme de Majorca... amb capital a Perpinyà i comprenent, a més a més, la baronia de Montpeller...

Com era de preveure, i ultra l'afebliment del magnífic « commonwealth », fou motiu de guerres entre els fills i altres descendents del gran rei, esdevinguts germans i parents enemics.

Jordi PUJOL

N.D.L.R. — Arrel de l'article publicat en el nostre darrer número sota el títol : « Història verídica de l'escut de Catalunya », hem rebut nombroses lletres de felicitació. Tres d'entrelles contenen, no obstant, una crítica en el sentit de que calia emprar el mot Gàl·lia, allà on l'autor empra el mot França car, en aquells temps, cap dels territoris atribuïts a França, en l'article, no en formaven pas part integrant encara.

Charcuterie de Cerdagne

12 bis, rue Pierre Lefranc PERPIGNAN T. 34.56.37

Maison J. PALAU

Aux fins gourmets, la Charcuterie de Cerdagne offre : JAMBONS, SAUCISSONS & PATÉS

Spécialité de jambons & saucissons pur porc du pays

Biblioteca de Comunicació
i Informació General
CEDOC

LES REGIONS FRONTERERES... o PARIS CAPITAL de FRONTERA

Pareixia en « Les Echos » del 8 juliol de 1975, un article-comunicació signat per Philippe Morinière. El títol que encapçalava la pàgina era prou afalagador i bastant ben distribuït, per què els « regionalistes » irredentistes s'ho agafessin amb seriositat i estiguessin a punt per unes batalles més.

« La política de les regions frontereres molt aviat veurà el dia ». Segueix l'enumeració de les 7 mesures que condicionarien l'adopció par la DATAR, de les decisions que reforçarien els poders regionals.

Primera mesura : Les Cultures regionals. Es proposava de desenvolupar el bilingüisme, una vegada però, que s'hauria reforçat l'ensenyança del francès « en les zones dialectals (?) ». Tracta també d'un esforç a fer dins les escoles maternals i les que acollien els infants fins l'edat de 7 a 8 anys. Un encoratjament especial seria concretitzat cara als experiments favoritzant el bilingüisme (Institut Hispànic de Tolosa - Lycée International de Ferney-Voltaire - Lycée International de Saint-Louis). Un altra aspecte d'aquest primer quadre, la DATAR proposa de desenvolupar les cultures regionals, donant més autonomia i més eficiència a la televisió, desenvolupament de les relacions entre universitats i les ciutats veïnes de les autèntiques « régions françaises et étrangères », etc...

REALITZACIONS. — El govern adopta un programa específic (?), abans haver posat en clar les orientacions del VIIè pla. Així en 4 ratlles tenim decidides les opcions que seran les de les 2 regions del sud, Midi-Pyrénées i Llenguadoc-Rosselló.

Veïem les salces respectives i Llenguadoc-Rosselló : « El departament dels Pirineus Orientals es beneficiarà en totalitat del règim de les primes. A més, un esforç estarà

fet per la « plaisance » del port de Port-Vendres ».

Midi-Pyrénées : « A Tolosa serà creat el Centre Hispànic ; jugarà el paper de capital cultural per el nord d'Espanya i multiplicarà, ràpidament, els enllaços aeris cap a Madrid, Barcelona i Milà ».

I que hi pinta Catalunya-Nord ? Que se'n ha fet de la seva personalitat ètnica, lingüística i cultural ?

Els Catalans, siguin del sud o del nord són i continuen essent els eterns cornuts, els qui són sempre estirats gassats entre la sotmissió o el mutisme del tancament. Els qui no saben descobrir un mateix camí comil per enfrontar-se amb Espanyols i Francesos a la vegada.

Es evident que els dos imperialismes fan servir uns títols diferents però amb mateixa finalitat. Si no fan servir les mateixes pastanagues, poc se'n falta.

A Catalunya-Nord, els partits de la « bona » esquerra criden perquè els catalans votessin « útil » i no es preocupessin de la regió. (Març 1973).

Avui és el Partit comunista francès el qui ens defensa la « regió » Llenguadoc-Rosselló i té unes solucions tan perfectes i tan realistes que ens parla « d'un test, d'una expérience régionale inédite » per arribar a « l'unió del poble de França ».

El P.C.F. en sap de refranys... Ara per ara acaba de descobrir-se un gran i bell amor per la llengua occitana. L'estima tant que amb ella i gràcies a ella, ens ofega, a nosaltres, Catalans, que no sabem apreciar com ho cal el seu sentit « decentralitzador », i el seu desinteressat internacionalisme.

A nivell de masses obreres, burgeses, alienades pel jacobinisme xovinista del P.C.F., és possible mantenir la ficció, l'error volgut, l'engany, la manipulació intel·lectual i política, per fer creure que no existeix una sola i única Catalunya, mutilada per dos Estats opressors...

Es clar que si comentem el sentit centralista de la « decentralització » és per desmitificar tot un « sistema francès », però també europeu occidental. Dins el « sistema », els partits tradicionals hi tenen llur plaça i no és pas estrany que els partits pretesos d'esquerra — amb unes declaracions de principis, inocues en quant a les necessàries transformacions democràtiques — hi facin el seu paper colonialista d'assimilació ètnica i lingüística. Així accepten tots l'eliminació de la paraula « Catalan » per a designar uns « estudis andorrans », una marca de alcohol, una llengua a defensar, un Institut a Tolosa i... una nació comunista francesa i traduïda en occità.

Cornuts, eternament cornuts els Catalans ? O bé contents d'esser-ho ?

Ara que la febre política ha guanyat tots els sectors i que, de mica en mica, l'embut de la captació es restringeix cap a la sortida, fins conèixer per fi una normalitat en quant al nombre de partits i formacions... esperem les reaccions que haurien de provocar els acords franco-espanyols. De moment res !

Es, doncs, evident que els homes polítics de l'escenari del Principat, estan més preocupats de fer el paper de bons vassalls obediènts cara Madrid i, per consegüent, cara París.

Josep FORCADA.

au grenat

les plus beaux bijoux

LAVIOSE

Artisans spécialisés de père en fils

4, rue Maréchal Foch

PERPIGNAN

Tél. 61.01.06

ELS QUE NO RETORNARAN...

Evarist Massip, l'intransigent

El 27 de maig proppassat, pocs dies abans de realitzar el projecte que tenia de venir a passar unes setmanes al Rosselló, morí prop de París, n'Evarist Massip, a l'edat de 78 anys.

Feia ja temps que patia del cor, més no per això deixà mai de continuar treballant per Catalunya i pel seu partit, el P.S.U.C.

Feia anys, també, qu'una de les seves tasques més importants, i que s'havia imposat ell mateix, com un deure absolut, fou la rehabilitació — plena i entera — d'en Joan Comorera i del P.S.U.C. del qual en fou el seu secretari general.

La mort ha sorprès en Massip quan començava a veure atès l'objectiu que s'havia assignat. D'altres militants del P.S.U.C. prendran el relleu del combatent caigut i continuaran la lluita fins a obtenir la dita doble rehabilitació, tal i com ell la volia : Rehabilitació sense que resti la més

minima màcula, el més mínim dubte sobre l'integritat de Català d'en Joan Comorera i de dirigent d'un partit autènticament català i autènticament socialista.

Fa, just, quaranta anys que fou fundat el P.S.U.C. L'ocasió serà bona per buidar l'abscès, dins de les instàncies superiors del P.S.U.C. car de P.S.U.C. només n'hi pot haver un. D'abcessos més grossos se n'ha buidat entre partits d'obediència similar i de dirigents injustament acusats.

En el cas present, és la condició sine qua non per obtenir un P.S.U.C. ben arrelat a les masses de Catalunya-Sud. Del contrari, demà, quan el plet Joan Comorera serà conegut de tots els Sud-Catalans, no hi ha dubte que les masses, atretes per aquest partit, seguiran els dirigents que saberen restar fidels al qu'en sabé preservar la seva doble integritat nacional i socialista, és a dir, en Joan Comorera.

Réflexions sur la démocratie

Il est difficile de définir, en peu de mots, ce qu'est la démocratie. C'est un mode de vie, une façon de penser autant qu'une liste de lois et de règles qui respectent les diverses opinions qui composent les diverses communautés d'un peuple.

Il est certain que la démocratie de participation « avec participation effective » du citoyen est la forme que doit prendre un véritable régime démocratique par rapport à la démocratie par procuration qui consiste à voter, de temps en temps, et laisser faire les élus.

La démocratie autogestionnaire est pour demain et c'est un honneur pour la Catalogne d'avoir commencé à défricher cette voie de 1938 à 1939.

Pendant, les démocraties sont actuellement gravement menacées. Pas une maladie franche, mais un mal insidieux sournois.

Des forces parallèles, politiques, militaires, policières s'organisent dans l'ombre.

Elles portent... le discrédit sur les forces officielles qui gouvernent. La véritable police, l'armée vraie se rebiffent.

Mais, parfois, les appels politiques de ces forces occultes entraînent, à la longue, une certaine lassitude, aggravée par une opinion qui a tendance à confondre les « bons » et les « mauvais ».

Ces forces parallèles s'organisent.

Leurs recrues sont « monnayées grassesment ».

D'anciens repris de justice, peu scrupuleux, forment le noyau dur. Quelques fascistes fanatiques et quelques gros « capitalistes » tirent les ficelles. Après tout cela peut rapporter... L'argent c'est important.

A part quelques anormaux qui s'engagent par plaisir ou des naïfs qui y vont par idéal. Tous ces conspirateurs voient leur force occulte grandir.

Ainsi, peu à peu, des gouvernements de gauche ou de droite parlementaires, militaires, monarchiques voient leurs mains liées. Ils ne peuvent plus décider pleinement. Et petit à petit, sont des prisonniers.

Au départ une acceptation, une simple tolérance, voire indifférence a suffi à entraîner ce cycle infernal.

Ce mal règne ou peut régner dans tous les pays même le nôtre.

Que nos gouvernants, notre police, nos militaires ne se laissent pas entraîner dans cette vaine menée par des apprentis sorciers.

C'est en restant vigilants, en défendant le peuple, ses libertés, sa dignité que cette gangrène pourra être bue.

C'est pourquoi un pays en dehors de ses diversités politiques, doit, tôt ou tard, compter sur tous ses hommes de bonne volonté.

Pol YAG.

Sant Joan; un any més

FOCS O FOGUERES ?

Un any més, amb l'esclat cada vegada més extraordinari, han tingut lloc les fogueres de Sant Joan.

I és aquí que voldríem preparar els organitzadors d'aquelles magnífiques manifestacions de germanor pancatalana, d'emprar el mot adequat per designar-les. Aquest mot no és pas, precisament, el de « focs » sinó el de « fogueres ».

En efecte, amb un foc se fa una foguera : altrament dit, el foc és l'inici, la primera fase de la foguera, la qual és un gran foc.

El fet d'emprar el mot « focs » vindria, probablement, d'una transcripció literal del mot equivalent francès « feux » : « les feux de la Saint Jean ». En francès cal dir, forçosament, « feux » perquè no existeix l'equivalent del mot català « fogueres ».

MOLI freres

sanitaire
climatisation
chauffage central

38, Bd. A. Briand
PERPIGNAN

Tél. 50.20.61 et 50.29.68

SIMBOL VIU

Més formosa i més divina
alhora com un jardí,
rep publicà catalana
tot el goig del meu sentir.
Obre els ulls mirant al cel
rebut-ne d'ell tot l'alè
estrenyent-ne amb el teu seny
l'amor, l'afany i la fe.
L'Idioma publicà nostra

Per tu eixamplaria el món
Un poeta que t'admira
Ben alt i ben recte el front.
I posant-hi tot el goig
Lloarà amb tot el sentir.
Les gràcies que tu mereixes
Allò que el poble et vol dir :
Catalana... dona digna
Avui s'agenolla el món
Tot rendint-te cortesia
Admirat al teu entorn.
La publicà catalana
Ara i sempre un símbol viu
No deixes de nostra terra
Apagar mai el calliu.
Salvador PRATS i CAMPMANY.

Toute la Literie

J. COLOMER

ARTISAN TAPISSIER
SPECIALISTE DU MATELAS
14, Avenue Victor-Dalbiez
PERPIGNAN Tél. 34.28.28

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDOC

DE LES INFLUENCIES

En R. B. ha parlat de la influència castellana en la « normalització » del català, normalització que fou feta entre el 1891 i el 1913, en sa major part. En un text d'en Francesc Català, trobo que cal, o, més ben dit, hi ha hagut escriptors, de la part de Catalunya de França, que han fet venir a llengua el « dialecte » rossellonès.

Que jo sàpiga, la llengua dels reis que regiren les contrades de la província del Rosselló (creada per un rei de França, car abans, el Rosselló era un dels comtats que formaven aquesta part de Catalunya) era la catalana, la qual és força acordada a les normes de l'IEC.

No cal si no llegir els documents sur la « langue catalane » des ancêtres comtats de Roussillon et de Cerdagne. Hom hi troba, sobre el llenguatge de les dues vessants del Pirineu, el que segueix, copiat d'una obra francesa :

« Rien ne saurait mieux le démontrer que l'unité absolue (sic) de la langue qui a toujours existé dans les deux pays, et il est certain que, sous Louis XIV, le catalan parlé à Puigcerdà ne se distinguait en rien de celui que l'on écrivait à Perpignan ».

D'altra part :

« On trouve des mots et l'orthographe de cette langue (la catalane) dès le IXe siècle, des phrases entières au XIe et il serait facile d'en trouver la syntaxe, dès la même époque, sous l'enveloppe du latin, on ne peut plus irrégulier » (De B.J. Alart, editat el 1881).

Com veieu, si el català era la llengua en el Rosselló, no pot ésser dialecte que devé llengua.

El que ha passat és que, com diu En R. B., hi ha hagut influències estranyes (francesa i castellana) com deixes de les ocupacions.

Citaré « si no haguéssiu « subit », on el participi és d'un verb ben francès. En català seria sofert, suportat, patit i encara n'hi ha d'altres (1).

En Francesc Català, que procura escriure de manera pulcra, també està influenciat. En efecte, escriu : « Havent triat el català per « s'expressar ». Hom s'expressa, bé o malament, mes hom utilitza la llengua per a expressar-se. En aquest cas hi ha el verb usat a la francesa (influència).

A la frase : « La literatura catalana del Rosselló és pas obra » ha d'ésser : no és obra o no és pas obra (influència com l'anterior).

Un mal ús de mirar-se. Mirar-se és reflexiu, doncs no pot referir-se a una obra d'un altre. En la frase trobem aquest mal ús diu : mirant-nos la seva obra « podem comprovar, que corregiríem així : podem comprovar, llegint la seva obra »...

Treballant amb excel·lent matemàtic i gran arquitecte, heus ací el que em demanà : « en primer lloc cal fer les coses ben fetes », incitant-me, així, a cercar la perfecció.

Si volem que la nostra Pàtria sigui digna de tots els honors, hem de començar per utilitzar la nostra llengua de manera que transpasi sempre l'esperit de superació en tots els aspectes. Això en conferirà un respecte del que tots en treurem profit.

Francesc MIRO.

(1) N.D.L.R. — Es exacte qu'el verb subir és francès : com ha són dormir, partir, tenir, etc... Mes, aquests verbs són, també, catalans, i occitans. Són, igualment, verbs castellans, mes, el primer, subir, té una significació completament diferent. Potser ve d'aquí, és a dir, de l'influència castellana, qu'el subir català hagi calgut en desús. Tant és així qu'el gran Diccionari català-valencià-balear, el qualifica d'antic. En efecte, diu així :

« Subir, v. tr. ant. Sofrir ; sotmetre's a una cosa molesta o laboriosa. Cast. sufrir. Ans aquella, sens subir lo dit examen, ab la sola llicència dels dits consells... puguen tenir botiga. No ab ànimo de subir jury ».

SAUVONS LA FORET

SIX RAISONS MAJEURES

Nous continuerons, aujourd'hui, la série d'articles sur la nécessité de protéger et d'agrandir les forêts de notre pays catalan.

Énumérons les raisons pour lesquelles les gens, qui ont les pieds sur terre, insistent sur l'importance de la forêt pour nous tous :

1. Il est plus facile de casser et de brûler que de bâtir, de détruire et de couper que de planter. La forêt vient doucement et part d'un coup.

2. C'est notre cadre de nature pour le repos hebdomadaire. Sans elle, chasse, pêche, champignons, framboises, ombre fraîche sont perdus ou compromis.

3. C'est une des conditions du développement touristique pour ce qui n'est pas le cordon littoral et tout n'est pas le littoral.

4. C'est un rapport très intéressant — et qui va l'être chaque jour davantage — vu le déficit en bois, tant pour les communes que pour les particuliers.

5. Bien aménagée (création de points d'eau, panachage feuillus-résineux) c'est un facteur de développement cynégétique, contrairement à ce que croient certains.

6. C'est un facteur d'amélioration climatique, avec réduction des écarts de température (moins de fortes chaleurs et de gelées), augmentation de la pluviosité et réduction du nombre des inondations.

Ainsi, tous en Roussillon, agriculteurs comme citadins, ont intérêt à développer et à protéger leurs forêts, très insuffisantes.

C'est la lande qui permet à la forêt de se développer et brûler la lande ce n'est rien moins que brûler la forêt de demain.

A ce sujet, par exemple, on a pu lire : « 200 ha de maquis et de broussailles ont brûlé, mais heureusement, aucune habitation n'a été atteinte ». Ceci prête à confusion, car s'il est clair qu'il soit heureux, du point de vue humain, qu'aucune maison n'ait brûlé, du point de vue économique, et pour l'ensemble de la population, la valeur et l'intérêt de 200 ha de landes, berceau de la forêt, sont beaucoup plus précieux qu'une ou plusieurs maisons.

Voilà donc rappelées, aujourd'hui, quelques notions simples que chaque Roussillonnais doit faire siennes, du moins s'il aime autant son Roussillon qu'il le dit.

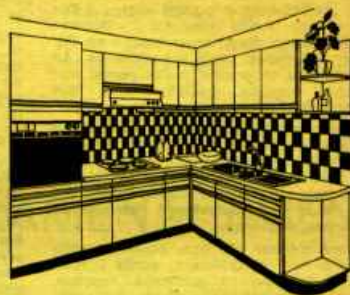
Jacques TROY.

VOTRE CUISINE EN BOIS MASSIF !

AUX PRIX DU FORMICA

COMÉBOIS vous la fournira !

- BOIS
- CHÊNE DORÉ
- RUSTIQUE
- PIN D'OREGON
- MERISIER
- NOYER
- STRATIFIÉ
- TOUS COLORIS

PLANS ET DEVIS GRATUITS SUR DEMANDE
7, av. des Baléares - PERPIGNAN - Tél. 34.75.99

ELS BALEARICS TAMBE!..

Dies enrera l'Obra Cultural Balear i el Col·legi de Doctors i Llicenciats acordaren iniciar i estendre una CAMPANYA POPULAR A FAVOR DE LA CO-OFFICIALITAT DE LA LLINGUA CATALANA A LES ILLES BAEARS. Fruit d'aquest enteniment és l'escript que posam en coneixement de poble il·lenc amb la il·lusió que respondrà a aquesta crida feta en defensa de la nostra cultura :

CAMPANYA POPULAR A FAVOR DE LA CO-OFFICIALITAT DE LA LLINGUA CATALANA A LES ILLES BAEARS

Una de les particularitats que contribueixen a definir la personalitat de les nostres illes és el fet de parlar una llengua pròpia dins el conjunt dels pobles hispànics, fet determinat per la nostra incorporació històrica a la Comunitat Catalana. Les Illes foren repoblades per gent de Catalunya, que hi duqueren la seva llengua, que és la que avui encara parlem.

Com a ciutadans, entenem que defensar els drets de la llengua és una manera de lluitar per una situació democràtica, base indispensable per a la consecució de tots els drets de la nostra comunitat : culturals, econòmics, socials i polítics.

Es una llei elemental, demostrada per la ciència lingüística, que una llengua no realitzada plenament es veu condemnada a morir. Per tant, l'única possibilitat de pervivència del català, peça fonamental de la nostra personalitat com a poble, és una situació que li permeti desplegar totes les possibilitats i realitzar-se amb plenitud.

Perquè això sia possible, és indispensable, com a primera passa cap a la plena normalització, que obtenim la condició de co-oficialitat, de manera que li sien reconeguts els mateixos drets que al castellà o a qualsevol de les llengües de cultura europees.

Co-oficialitat implicaria que el català fos usat a tots els sectors d'ensenyança, tant oficials com privats des del pre-escolar fins a la Universitat, generalització a tots els mitjans de comunicació (premsa, ràdio i televisió) ; l'ús corrent a l'administració pública i judicial, als actes oficials i culturals de tota índole, etc.

Esperam que el poble, tots nosaltres, defensarà els seus drets i lluitarà per ells.

Per tal motiu es fan trobades cada dissabte on es discuteixen i aproven els punts relatius al desenvolupament de la campanya. Entre els darrers aprovats figuren :

- Plena adhesió al Congrés de cultura catalana.
- Impressió d'un adhesiu amb el text « Llitem per la nostra llengua ».
- Proposta als Ajuntaments il·lencs de col·locar la bandera sang i or.
- Proposta, a l'Ajuntament de Palma, que es posin en català el nom dels carrers, i a més el nom que tenien tradicionalment els antics.

Què vol, què pensa, què sap el poble balear de la seva llengua ?

De l'excel·lent revista balearica « LLUC », extraiem l'essencial de l'enquesta publicada en el número de març darrer.

Van consultar 100 persones naixudes a Majorca i 100 mes que hi resideixen si be no són pas majorquins de naixença.

Les preguntes eren les següents :

— Sou partidari de l'ensenyança del català ?

—Crieu qu'el català, juntament amb el castellà, ha d'ésser considerat com a llengua oficial ?

— Compreneu el català ? El parieu ? El llegiu ? L'escriuiu ?

Tant la població natural de Majorca com la que hi resideix, sensa haver-se nascut, demanen l'ensenyament en català en les proporcions de 100 % i 78 % respectivament.

A la segona pregunta, els percentatges de les poblacions enquestades s'inclouen pel reconeixement del català com a llengua oficial de les illes, conjuntament amb la llengua oficial de l'estat, en les proporcions de 87 % i 76 % respectivament.

En quant a la tercera pregunta els resultats són prou clars per evitar de fer comentaris :

Majorquins : Comprenen el català 99 %, El parien, 92 %, El llegien, 80 %, L'escriuen, 23 %.

Castellans : Comprenen el català 75 %. El parien, 10 %, El llegien, 10 %, L'escriuen, 4 %.

Els comentaris serien interessants si els poguéssim comparar amb una enquesta feta a Catalunya i nord. Qui en prenia l'iniciativa ?

...i els Valencians !

L'ALIANÇA POPULAR REGIONAL VALENCIANA HA LLANÇAT UN MANIFEST A L'OPINIÓ VALENCIANA

En el País valencià la presa de consciència regionalista, lingüística i cultural continua guanyant terreny. En efecte, després del gran manifest valencianista del qual vam informar en el nostre número 18 (estiu 1975), noves activitats i evolucions s'han fet via. Cal remarcar, principalment, el manifest de l'Aliança popular regional valenciana, la qual també se pronuncia per l'establiment d'un estatut regional d'autonomia, dins del marc de l'estat espanyol.

El retorn a la personalitat de cada poble sotmès és un fet tant universal que només la miopia política més obtusa pot encara ignorar. S'engeix d'un problema que és, a més a més, cada dia més urgent de solucionar en el si de cada estat on existeix : car la seva evolució és tan irreversible com ho fou la de la fi del colonialisme. És — ho cal reconèixer — inclús més injusta la seva supervivència, car seria incomprensible, per les generacions futures, que pobles dotats d'evolució era inferior, siguin completament independents : mentres que d'altres, que també demanen lliure llibertat, no se'ls l'acorda ni una mínima autonomia.

Tél. 61-11-79

VIATGE A ALGUER I A ALEMANYA FEDERAL ETNIES CONFEDERADES SI!

Entre la darrera parució i la present de « Terres Catalanes », tingué lloc un viatge col·lectiu organitzat de Perpinyà a l'Alguer, aquest bocinet de terra de l'illa de Sardenya on encara se parla català més de sis cents després de la primera implantació catalana.

Els participants a aquest viatge foren rebuts amb molta simpatia; diverses manifestacions foren organitzades en llur honor, qualques molt emocionants. La vila mateixa té encara molts noms, monuments, carrers, edificis, etc... que atesten de l'ascendent català.

De fet, el dit tros de terra de parla catalana, se limita a la ciutat d'Alguer (uns 30.000 h.). A l'origen era un petit port fortificat entorn del qual les algues abundaven, un veritable alguer, origen del nom de la vila. Esdevingué catalana de la manera següent:

Abans d'ésser catalana, aquesta petita contrada fou, naturalment, sarda i sofí de les dominacions genoveses, toscanes, pisanes, papals, etc. És a finals del segle XIII qu'el papa Bonifaci VIII, investí tota l'illa de Sardenya, domini papal, a la corona catalano-aragonesa. Les autoritats sardes de l'època estigueren d'acord en aquest canvi de sobirania, potser pel fet que sabien qu'els ciutadans de la potent casa de Barcelona gaudien de privilegis, llibertats i riqueses sense parlo en cap altre estat d'aquells temps.

Mes, entre l'acte d'investidura i la presa de possessió efectiva de l'illa pels comtes-reis, s'escolà més de mig segle. Aquest espai de temps fou profitat pels Genovesos i Pisans per cercar nous punts d'apoi, dins de Sardenya, contra la sobirania catalano-aragonesa. Tant i tan bé que les forces del comte-rei, Pere, el Cerimoniós, hagueren de lluitar, febrilment, per desallotjar els Lligurs de la plaça forta de l'Alguer. A la fi, quan el mateix Pere, el Cerimoniós, entrà en la plaça — i per evitar que Genovesos, Sards o Toscats poguessin, des dins de la ciutat, coalitzar-se, de nou, contra els Catalans — ordenà que la repoblació de la plaça forta seria feta, exclusivament, amb ciutadans provinents de Catalunya. I és així com, de colònia catalana de tipus militar, Alguer esdevingué, poc a poc, ciutat catalana a Sardenya, perdurant fins els nostres dies.

Des de l'investidura papal, del segle XIII, en favor de la corona catalano-aragonesa, fins a començament del segle XVIII, l'Alguer i tota l'illa de Sardenya, viqueren sota la llibertat i usatges catalans. Fins i tot no els perderen (l'Alguer, quasi, dia per dia) més que tres anys després del Principat, en 1717, ja que Barcelona calgué l'onze de setembre del 1714 i Alguer el 28 de setembre del 1717.

ALGUER AVUI, I DEMA...?

Fins qu'el gran desenvolupament de la

premsa — en totes les seves formes — de l'audio-visual i de l'ensenyament obligatori en la llengua estatal, la llengua catalana, si bé força influenciada per l'italià i pel sard, sobrevisqué molt bé. Des d'un cert temps ençà ja no és igual. La meitat, aproximadament, dels Alguerosos ja no parlen « l'alguerès », si bé el comprenen encara. La generació següent, a aqueixa darrera, ni el parlarà ni el comprendrà, i, a la tercera generació, s'haurà acabat « l'alguerès ». És a dir que ço que les generacions de sis segles sabien mantenir ara desapareixerà en tres generacions solament.

Res no podrà salvar el català de l'Alguer de la seva mort. Ni la gran activitat — per evitar aquesta desaparició — que desplega una èlita, relativament molt nombrosa, de joves i vells Alguerosos, ni, inclòs, el fet que la llengua catalana esdevingués, de nou, la mèrica i territorial, relativament, sembla oficial d'un Estat català. El procés de penetració de l'italià primer i del sard després, és irreversible. Si s'arribés, demà, a crear una Europa, políticament ètnica, llavors seria l'italià que regressaria i el sard que reprendria els seus drets naturals. Car, no's pot negar qu'el territori alguerès és sard, i únicament sard, puix que les condicions de l'implantació catalana representen — per tot esperit democràtic, respectuós dels drets dels homes i dels pobles — un acte imperialista car, malgrat les condicions de l'època, el Papa no podia « donar » així, un país, tota l'illa de Sardenya, i el nostre comte-rei, acceptant aqueixa donació, natural per l'època — ho cal repetir — cometé un acte imperialista al foragitar la població sarda, qu'habitava en l'indret, per repoblar-la amb Catalans.

De totes maneres, com qu'els Alguerosos (com els negres d'Amèrica, els mestissos, els indis i altres grups ètnics desarrelats) actuals no són responsables d'aquests llunyans fets, se cometria — se comete ja — una gran injustícia amb el procés d'assimilació en curs. Caldria, doncs, admetre el fet de l'existència catalana a Alguer (com a dels negres, mestissos i indis a Amèrica, etc.) i arrestar el procés d'assimilació en qüestió.

Emperò — repetim — les condicions polítiques i estatals del món actual no permeten d'interrompre aquest, aquesta processos d'absorció. Només hi ha una solució que ho permetria: Crear una Europa política veritable, no basada amb els estats actuals, com s'està fent i, naturalment, sense reeixir, sinó a base d'ètnies lliurement confederades.

Mes, un tan pur principi no té cap possibilitat de realitzar-se, en un avenir relativament immediat, pel mateix motiu que quan se crearen: la set insaciable de dominació dels homes i dels pobles...!

No hi ha pas minories ètniques. Hi ha majories estatals.

Si fem esclatar els estats i retornem a les nacions pures (ètniques), ja no hi ha minories sinó famílies ètniques, sensiblement equilibrades, llevat des del punt de vista lingüístic. Car els imperialismes han provocat la pèrdua completa de llur llengua primitiva per qualques ètnies; tantes altres estan a punt de la perdre també.

Tant en les unes com en les altres, si anéssim a cercar en el fons del fons de llurs pobles alienats, retrobariem llur llengua original.

Llengues minoritàries sí — per culpa de l'imperialisme; ètnies minoritàries no. Rescitem les ètnies i, quasi, ja no hi haurà llengües minoritàries enlloc. Car el problema no és, limitadament, català, bascò, bretó, etc.; el problema és mundial.

MINORIES ETNIQUES NO!

Igualment, entre la darrera i la present parució, tingué lloc un altre viatge, mig col·lectiu, mig organitzat. Fou un « seminari », a Bad Marienberg (Alemanya federal), en vistes a establir un catàleg dels drets de les minories ètniques.

Els debats no corresponderen pas a la nostra concepció i el treball que s'hi féu no pogué ésser tan constructiu com ho haguéssim desitjat. Mes, tampoc no fou negatiu, ans al contrari, car, entre altres resultats positius, la confrontació permeté a certa participants de comprendre qu'aquests problemes s'acostumen encara a posar malament.

Dir, per exemple, minories ètniques és una falsa denominació. Les ètnies — per llur origen natural comú — al començament de les organitzacions polítiques humanes, foren d'importància nu-

blants. Es sempre pel mateix fenomen de la set, insaciable de dominació dels homes i dels pobles, que certes individualitats i col·lectivitats, d'esperit més agressiu que d'altres, s'empararen de territoris i de les riqueses que contenien, sotmetent-n'hi llurs habitants.

Tots els estats tenen aquest origen comú, a l'iniciar llurs processos d'assimilació. I, per donar un semblant de justificació, l'ètnia agressiva, o nació, confon els seu Estat i la seva Nació, com a sinònims, la qual cosa li permet d'incloure dins del seu Estat, totes les altres Nacions sotmeses.

Rarament una nació és un estat a la vegada. Gairebé sempre, els estats contenen varies nacions, o sigui, la de l'ètnia dominant i les altres sotmeses.

Confiserie DAUNER

tourrons

fruits confits

nougats

SES SPÉCIALITÉS CATALANES ET RÉGIONALES
"expéditions tous pays"
25, Rue de l'Argenterie PERPIGNAN

CATALANS PER TOT!

Enmitg dels Catalans d'Amèrica

Es difícil d'anar a un país estranger, passar-hi uns quant dies sense entendre parlar en català. Amèrica llatina no escapa a aquesta regla.

Quants germans catalans, al final de la guerra civil 1936-39, se van exiliar a Xile, Mèxic, Venezuela, Cuba, etc. El Brasil, promès a un gran pervenir industrial i econòmic, verifica també aquest fet.

Si anem a Sao Paulo — ciutat gigantesca de més de sis milions d'habitants — el Barcelona brasiler per la seva influència cultural i industrial, no passarem molt temps al carrer sense entendre parlar català.

Hi ha, més o menys, 50.000 germans catalans escampats en tot el país. Ocupen les situacions més diverses, sempre amb l'eficacitat i la tenacitat pròpies a la raça catalana.

Disortadament hem de reconèixer qu'Amèrica llatina és una colònia dels Estats Units. No són ni l'Unitat Fruit, l'I.T.T., l'Anaconda i tants altres monstres industrials multinacionals qu'ens desmentiran. Solament Cuba brilla, independent, en el cel americà, com un estel solitari.

Els Estats Units tenen, quasi, la meitat de les indústries en llurs mans i el Brasil és un exemple, ben clar, d'aquesta situació. Així i tot, el Brasil és, tanmateix, un país fabulós.

Es a un continent més gran que tota Europa. Té cent milions d'habitants; 50% amb menys de 19 anys. Té més de deus rius de més de 2.000 km de curs; l'Amazona arriba a 3.200 i

La població és una barreja de totes les races del món: Portuguesos (els primers colonitzadors), Italians, Alemanys, Turcs, Japonesos, negres, Indis, Espanyols, Catalans i tants altres. Amb 50% de blancs, 35% de mestissos, 10% de negres, no hi ha problemes racials i el mot « estranger » és desconegut. Totes les religions conviuen amb una gran tolerància mutua.

El país té una tarja de presentació

Enyorada barretina

Les barretines vermelles del passat són grat record: eren flors com les roselles florides dins un camp d'or.

Voleiant en romeries per les places i mercats entre dolces melodies i els aires més encisats. Les portaven vells i joves amb falxa de bon cotó i les esperdanyes noves en jorna de Festa Major.

Quan dansaven la sardana tots enlaçats de les mans ella airosa volejava per joia dels Catalans. Colors de sang de l'Ensenya del gran poble català sempre fort com una penya que no es pot desarrelar.

Posant-nos la barretina conservem la tradició que per tot cap que barrina és cinyell de distinció.

La barretina vermella ara i sempre florirà com una gentil rosella - gentil rosella - sobre el poble català!

Jaume Quintana
Sardana - Música del Mestre
J. BONATERRA.

La CATALANA del PETROLI

Carrer de la Muralla
POLLESTRES Tel. 36.70.46
Treball acurat

Escurament - Neteja
Entreteniment
Despanatge

de xemeneies, calderes i instal·lacions de calefacció central amb material i personal especialitzat

J'étais 2ème classe dans l'armée répub. espagnole

per Lluís Montagut

El nostre excel·lent amic Lluís Montagut acaba de publicar el seu tercer llibre (les poesies i articles divers publicats són innombrables). No fa gaire informàvem de la publicació del seu segon en aquestes mateixes columnes.

Escriptor català, aquesta obra d'en Montagut ha meregut l'honor de la traducció en francès, dins de la col·lecció « La memòria del poble ».

Com que no sabríem fer una millor presentació, de l'autor i de la seva obra, que la que l'editor ha publicat en francès, la transcrivim a continuació.

Quan la modestia és petita, la valor és sempre gran...

• Lluís Montagut est catalan. Il est né en 1904, près de Barcelone. Il vit aujourd'hui à Castres. Son histoire est simple, elle est celle de centaines de milliers d'Espagnols. Elle est terrible et exemplaire. Rien ne le destinait à être un porte-parole, si ce n'est justement le fait qu'il a eu, lucidement, la conviction de n'être qu'un homme simple parmi tant d'autres et qu'il devait témoigner. Il l'a fait, et son témoignage est irremplaçable : il ne s'agit pas de grands projets politiques, de moments historiques, de décisions solennelles, mais du récit, quotidien, d'une réalité assumée avec une lucidité, une tranquillité et souvent un humour qui sont bien plus que de

l'héroïsme.

C'est peut-être la première fois que revit, dans un livre, la réalité de ce qu'a pu être pour un homme du peuple, avant toute option politique, cette entité : la république espagnole. Mobilisé en 1938, servant d'abord aux arrières, puis sur le front, Lluís Montagut décrit l'armée républicaine, mélange incroyable de soldats de l'an II, de commissaires politiques lucides et généreux et d'officiers défaits, tels que la France a pu en connaître depuis 1940...

Evacué en France en 1939, Lluís Montagut y a connu l'horreur des camps de concentration français, l'invasion et l'occupation allemande, les brimades vichyssoises à l'égard des exilés, la lutte contre le nazisme : il a été F.T.P.F. et il a fait partie de la brigade de combattants républicains espagnols qui, en 1945, la France libérée, sont partis pour traverser les Pyrénées et libérer leur propre pays.

Un homme très simple : une fresque. La mémoire du peuple se déploie. Aujourd'hui, Lluís Montagut attend, prépare le retour de la république à laquelle il n'a cessé pendant quarante ans, d'être fidèle.

Collection « La Mémoire du peuple », 384 p., 50 F. Maspéro, éditeur, 1, place Paul-Painlevé, 75005 Paris.

Llegendes de les nostres terres

per Maria Dolors Cortey

L'autora d'aquest recull és la nostra excel·lent col·laboradora i corresponent de « Terres Catalanes » per les illes Balears.

L'activitat literària, periodística i de recerca de Na Maria Dolors Cortey és molt vasta : diverses publicacions d'Europa i d'Amèrica s'honoren amb escrits seus.

En aquesta nova obra, ben diferent de les precedents, l'autora hi ha recollit algunes de les més belles llegendes d'arreu dels Països catalans i les ha

fetes assequibles a tothom.

Trobareu en aquest llibre, des de l'enterrament dels germans Montcada o la conquesta de València, per Jaume Ier, el Conqueridor, fins a la fundació del monestir de Poblet, o la llegenda dels amors de Ramon Llull, passant per les delicioses narracions com El moro enamorat (de Mallorca), El pescador de corral (de l'Alguer), La veu misteriosa (d'Andorra), contalles de Cerdanya, etc.

Col·lecció La Xarxa - Montserrat (Barcelona).

Amnistia a Espanya ? No !

Annul·lació de totes les penes per delictes, polítics o militars, relacionats amb la guerra civil

A força de juridic sota una legislació donat l'origen jurídic és el legal, hom acaba per modelar una mentalitat ciutadana de culpabilitat generalitzada.

L'història jutjarà, un dia, l'origen del franquisme, tal i com fou jurídicament : una il·legalitat que reeixí, una conquesta personal del poder, conquesta a la qual s'hi adheriren molts ciutadans de bona fe, creient que era aquell el camí de la legalitat i de la pau del país. Fou, simplement, el de la victòria ; del més fort, que no és sempre el més just.

Els qu'encara avui volen o voldrien persistir en aquest camí, o són ciutadans que malden per conservar els beneficis, morals i materials, qu'el franquisme els procurà, o bé que tenen una certa angonya d'afrontar les conseqüències d'una evolució democràtica, arrestada fa quaranta anys.

Com qu'el propi de les societats humanes és l'Evolució i no la Revolució, havent-se trencat la primera tement les conseqüències de la segona. Si, en realitat és així : allò on se trenca l'Evolució germa la Revolució. És la por d'aques-

ta — por entretinguda curosament — qu'ha mantingut les estructures franquistes durant quaranta anys, inculcant, al mateix temps als ciutadans, aquest sentit de culpabilitat generalitzada suava esmentada.

Es a dir que, pels franquistes, els culpables són els vençuts ; jutjats i condemnats (com a vençuts més que com a culpables).

Doncs, els franquistes van contra l'amnistia perquè tenen por de perdre co que — en llur profunditat íntima — saben que no fou guanyat d'una manera perfectament justa.

Es a dir que, pels antifranquistes, l'influència de l'ambient de culpabilitat en qüestió, els fa demanar una amnistia per delictes d'opinió, de fets i de crims que no han comès, car, a l'origen, no fou pas delictes oposar-se al franquisme ; fou un deure cívic, absolutament imperatiu : Estar al costat de la legalitat, existida de la voluntat ciutadana, voluntat ciutadana que només, en bona llei, podia ésser substituïda per una altra legalitat, existida, igualment de la voluntat ciutadana. És així la coexistència pacífica a l'interior dels estats constituïts.

Pour un CADEAU
une MONTRE
un BIJOU

DU COMMUN

gilde des orfèvres

23, Rue Louis Blanc

Tél. 34.35.61

66 PERPIGNAN

Urbanisme et habitat à Perpignan

LE PLUS BEL AMENAGEMENT

(et le moins cher)

DE LA VILLE RESTE A FAIRE

Notre article sur la circulation piétonnière à Perpignan nous a valu un courrier plus important encore que celui reçu pour les précédents articles sur l'accès routier dangereux à la zone industrielle sud et sur la gare routière ultra moderne.

En plus de l'aimable communication de l'Association « Les droits du piéton », nous avons retenu une nouvelle suggestion qui viserait à créer une zone d'urbanisme dans la ville elle-même sans avoir à démolir ni quartier ni bâtiment historique, même pas un quelconque pâté de maisons, et avec un prix de revient sans concurrence.

Notre aimable correspondant situe cette nouvelle zone d'urbanisme tout le long de la Tet dans sa traversée de la ville. C'est dire qu'il faudrait — comme toutes les grandes villes qui ont la chance d'avoir une rivière qui les dessert — créer tout le long des rives droites et gauche de la Tet, une zone à bâtir, avec des bâtiments à plusieurs étages et des doubles façades, l'une donnant sur la rivière et l'autre sur la voie d'accès, côté opposé.

Sur la rive gauche cette voie serait déjà existante, l'avenue Torcat. Quant à celle de la rive droite, elle se concevrait comme une voie de desserte propre aux nouveaux bâtiments à construire, bâtiments qui, pour quelques-uns tout au moins, pourraient atteindre et même surplomber, sur pilotis, la voie de dégagement récemment créée. Rien ne s'opposerait non plus, sur la rive gauche, à avancer les constructions sur pilotis surplombant également la rivière, de façon à élargir davantage la profondeur des bâtiments à construire.

Comme nous le disions dans notre article sur l'aménagement de la Tet, il est possible de récupérer des milliers et des milliers de mètres carrés de terrain sur celle-ci tout en la rendant plus efficace contre les crues et, surtout plus belle. De plus, notamment du côté rive droite, il y a des espaces énormes non construits et d'autres faits avec des constructions sans grande valeur (hangars, entrepôts, etc.).

Avec un plan d'urbanisme bien conçu, donc bien adapté aux terrains en question, on ouvrirait à la ville une perspective grandiose, aérée, saine et particulièrement calme.

Seule la gare routière, de laquelle nous avons parlé dans notre n° 19,

pourrait être un sujet générateur de bruit. Mais pas plus, bien au contraire, que celui produit par la gare des chemins de fer, ne serait-ce que par la nature différenciée des convois (autobus au lieu de trains) et par une activité diurne seulement.

Enfin, là-dessus on pourrait encore concevoir cette immense gare routière en deux parties principales : quai de départ plus services et annexes et garages de stationnement. Le tout, naturellement sur rez-de-chaussée avec habitat au-dessus, mais parfaitement isolé acoustiquement et thermiquement.

Penchez-vous sur un plan de la ville et vous verrez, d'abord l'importance énorme des terrains récupérables et ensuite la perspective grandiose qui s'ouvrirait, aussi bien d'une rive que de l'autre de la Tet, tout en faisant disparaître, du même coup, la plus grande laideur de la cité. En effet, le lit de la rivière, sale et encombré, et ses bords abandonnés ou pourvus de dos de bâtiments tristes et vétustes, constituent la plus mauvaise note contre la beauté, la propreté et l'urbanisme de Perpignan.

Georges PUJOL.

NOTA. — A l'occasion des récentes élections on a beaucoup parlé d'urbanisme de la ville de Perpignan, de ses erreurs comme de ses réussites.

On ne peut tout approuver ni, non plus, tout condamner, en particulier lorsqu'il est question des aménagements d'Arago et de la République.

Disons tout de suite que celui d'Arago nous le considérons comme valable dans son ensemble. Par contre, on a commis une grave erreur en construisant en surface, place de la République. En effet, la nouvelle construction étouffe l'ensemble de la place. Il fallait, au maximum, faire comme à Arago, mais sans aucun bâtiment en hauteur, bien entendu.

Le marché pouvait se concevoir comme il a été construit. Quant au parking il n'en fallait pas, ne serait-ce que pour ne pas encombrer davantage ce centre ville avec le va-et-vient des véhicules.

Si, toutefois, le parking Arago s'avérait insuffisant, la solution consistait à l'agrandir avec des étages souterrains supplémentaires ou, à la rigueur, sous le marché de la République mais, en aucun cas au-dessus comme on l'a fait.

Doncs, els antifranquistes no tenen per què demanar una qualsevol amnistia. Amnistia és sinònim de perdó i si qualcú s'ha de fer perdó, quelcom no són pas precisament ells...

Des del punt de vista dret de gens més elemental no hi ha per què demanar una amnistia al nou govern. Si aquest se vol posar, veritablement, a l'alçada de la seva noble missió, el seu únic gest consistiria en anul·lar, purament i simplement, totes les penes per delictes polítics o militars relacionats amb la guerra civil i deixar cada ciutadà fer ço que vulgui mentre no n'agui a l'altri.

Aquesta llibertat, en principi, il·limitada en un país enterament democràtic, tindria — a Espanya, com encara arreu dels altres estats — la limitació més o menys liberal qu'imposa la classe detentora del poder efectiu.

Jaume PRATS.

Casa GENSANE
Fundada en 1912

ELNA - ROSSELLO
TOTA

LA VESTIMENTA
PER TOTS

NOVETATS

qualitat forta - preu lleuger

Entreprise TUBAU

bâtiment

19, rue, Grande de la Monnaie

PERPIGNAN

Tél. 34.25.88

Congrès de la culture catalane

Le Congrès de la culture catalane continue en Catalogne-Nord, comme dans le reste des pays catalans ses travaux d'investigation. Il est déjà en mesure de publier un calendrier d'activités populaires, auxquelles chacun est invité.

Peut-être n'est-il pas inutile de répéter que ce Congrès reflète une prise de conscience individuelle et collective des Catalans, puisqu'en Catalogne-Nord plus de 30 associations y ont déjà adhéré et en Catalogne-Sud environ 800.

Aujourd'hui, personne ne s'étonne plus de voir un peuple opprimé réfléchir sur une histoire qu'on lui cache, sur une culture qui se sclérose, puisqu'on ne lui permet pas de se développer normalement. Le Congrès a donc pour but, à l'échelle des cinq pays catalans, de dresser un bilan objectif de tout ce qui manque à la culture catalane pour être à l'égal de toute culture stato-nationale.

Dans les précédents articles les tâches du Congrès avaient été définies dans le cadre des 20 commissions de travail, qui font des recherches sur la société catalane et ses structures d'ordre : sociologique, linguistique, géographique, institutionnel, juridique, écologique.

Mais le Congrès ne se limite pas à ces travaux intellectuels. Il a aussi pour but de prendre part à tout acte de la vie publique qui les affecte en tant que nation.

Ainsi le secrétaire du comité exécutif du Congrès, M. J. Pi-Sunyer a envoyé, au nom du secrétariat général de la culture catalane, un télégramme au ministre de l'Éducation nationale de la République française, pour manifester la solidarité de tous les Catalans, envers Jordi Costa. On se souvient que Jordi Costa, professeur dans l'enseignement français, n'avait pas eu l'autorisation de se rendre en R.F.A. pour participer à un séminaire organisé par le Conseil de l'Europe.

Paris a eu ainsi la preuve, une fois de plus, que toute mesure discriminatoire envers un Catalan « français » est violemment ressentie dans la totalité des pays catalans et porte préjudice à l'image d'une France qui se veut démocratique !

Lors de la dernière réunion de la commission permanente de Catalogne-Nord, la composition du comité d'honneur du C.C.C. fut communiquée :

Président : Jordi Rubió i Balaguer, président honoraire de l'Institut d'Estudis Catalans, historien et bibliographe, Prix d'honneur des lettres catalanes en 1969.

Les vice-présidents sont, successivement :

Pour l'Andorre : L'évêque de la Seu d'Urgell, Joan Marí.

Pour le Principat, le grand peintre Joan Miró.

Pour les Balears : Francesc B. de Moll, membre honoraire de l'Institut d'Estudis Catalans, docteur honoris causa de l'université de Basel (Suisse). Il a poursuivi la tâche grandiose de Mossèn Alcover (dictionnaire catalan-valencien-Balear).

Pour le Pays valencien : Joan Fusté, écrivain. Son œuvre dépasse le cadre purement littéraire, puisque depuis 1962, il témoigne de la catalanité du pays valencien.

Pour la Catalogne-Nord : Pere Ponsich, archéologue. Désigné à l'unanimité pour nous représenter. Il témoigne des efforts que nous devons faire, nous, Catalans du Nord, pour préserver notre patrimoine culturel, vendu, dilapidé et aujourd'hui trop souvent condamné au dépeuplement total ou à la folklorisation outragée. « Être » archéologue ici, ce n'est pas seulement « almer les vieilles pierres », c'est aider un peuple à retrouver ses racines. Pere Ponsich y contribue pleinement !

Ainsi que tous les écrivains, poètes, auteurs, ayant participé à une « taula rodona » à Saint-Miquel de Cuixà, le 12 juin dernier, avec des poètes, écrivains et auteurs des autres pays catalans.

Cette « taula rodona » a ouvert une série de manifestations qui se sont étalées dans différents villages, selon les déplacements programmés pour le fameux « biblibus », prêt par l'Onium cultural, afin de présenter la culture catalane à travers, livres, disques, etc... Par ailleurs, a eu lieu un aplec de germanor catalana, avec tous les groupes folkloriques, les troupes sardanistes, les cobles de part et d'autre de l'Albère. De plus, il s'est constitué une « Federació » des Grups Sardanistes de Catalunya-Nord.

Le Congrès peut déjà se féliciter de cette dernière réalisation qui montre que l'attachement à notre culture et la conscience de devoir le servir collectivement, sont plus forts que tout esprit de rivalité, de concurrence entre groupes.

Enfin, certains membres du Congrès parlent d'une rencontre de Barça (F.C. Barcelonais) Cruyff en tête... contre une équipe occitane...

« Un poble en camí... une cultura en ruta ».

Ce mot d'ordre laisse présager que le Congrès continuera longtemps encore et que bien d'autres manifestations auront lieu encore.

Daniela Grau.

La Irlanda heroica

LA FI D'UN COLONIANISME

El departament d'Estat nord-americà no volgué donar els visats d'entrada als EE.UU. als membres de la delegació del Moviment republicà irlandès (Sinn Féin-Ira Provisional), quan volia assistir a un forum sobre Irlanda a Boston, durant el 27 d'agost passat. Els membres de la delegació eren Jimmy Drumm, la seva muller, de Belfast ; Joe Cahill, de Dublin i Sean Keenan, de Derry.

Aquest fet és sorprenent atesa la secular simpatia que sempre han tingut els EE.UU. envers la lluita nacionalista irlandesa. La vinculació dels EE.UU. a Irlanda és d'allò tan vella, tant és així que el moviment FENIAN (procurador de l'Ira) nasqué en terra americana, entre els emigrants i exiliats. El poble irlandès contribuï en gran manera a la colonització dels EE.UU. ; prop de 30 milions d'Americans són d'origen irlandès. El mateix President de Valera (mort fa poc) nasqué a Nova York i la presentació del passaport tanquí el salvà de la força britànica. El Moviment republicà treu l'ajut moral i econòmic sobretot de les contribucions dels Irlandesos residents a Amèrica.

Els estralls de l'imposició d'una llengua d'Estat fan que no se'n domina cap.
Així, per fer literatura, narració, poesia, etc., hom no sap prou lexicografia de la llengua materna, ni de la de l'Estat tampoc. Sense comptar l'inevitable accent...

Ara resulta que els EE.UU. neguen l'entrada als patriotes irlandesos que malden per la unificació del seu país. La lluita d'Irlanda està mal considerada ; segons Londres és un plet confessional entre catòlics i protestants (presbiterians i anglicans). Segons els marxistes és una « lluita de classes ». Cadascú tira l'aigua al seu molí. Irlanda és un vestigi del colonialisme britànic. Els Irlandesos són els negres de l'imperi britànic, mal que tinguin la pell blanca. No és una lluita de classes puix que la guerra és entre els obrers i petita burgesia, la gran burgesia britànica se'n desentén. És un afer d'odi entre dues nacionalitats : la britànica, invasora i la irlandesa ; aquesta que combat per la independència.

Si Irlanda del Sud no està industrialitzada és a causa d'una revolució frustrada, inacabada. El Moviment republicà irlandès no pogué impulsar el país a fer una vera revolució industrial. Els governs que s'han succeït a Dublín no han fet res per a treure el país de la misèria i del subdesenvolupament. El Moviment republicà ha romàs al marge de tots els governs irlandesos que s'han succeït, els quals s'han venut l'ànima al diable : la Gran Bretanya, governada per laboristes o conservadors, tant se val !

El problema irlandès avui rau en la immediata expulsió de les tropes i civils britànics del Nord i la revolució industrial al Sud, cosa que comporta l'enderrocament del govern traïdor de Dublín. Fet i fet només el Moviment republicà irlandès pot acabar la « revolució ina-

LE DESTIN

chacun peut le connaître pour
« MIEUX LE CONSTRUIRE »

COLETTE SAINT-MARTIAL
vous aidera

MÉDIUM ! ASTROLOGIE ! GRAPHOLOGIE !

Reçoit tous les jours sauf
(Samedi après-midi et dimanche)
de 9 heures à 19 heures

4, rue Frédéric Escanyé — 2e étage

PERPIGNAN — Face Caisse Epargne

Prix modérés

Téléphone : 51.05.66

CATALUNYA-NORD UN REVIGORAMENT ENTUSIASTA

L'activitat cultural a Catalunya-Nord és, enguany, d'una intensitat mai atesa : Reunions, col·loquis, aplecs, trobades, conferències, recitals, teatre, cinema, se succeeixen d'un mes a l'altre.

Durant el mes de juny tots els records han estat batuts. En efecte, el 4 de juny hi hagué el recital Pi de la Serra ; el 12 un extraordinari marató de la nova cançó (més de sis hores) al castell dels reis de Majorca. L'endemà 13, un grandios i emocionant aplec a Sant Miquel de Cuixà. Els 19 i 20 nova concentració a Cuixà amb cantants, grups i conjunts divers, cinema, teatre, poesia, etc. i els 23 i 24 les ja clàssiques i pancatalanes fogueres de Sant Joan.

Paral·lelament, durant el mateix mes, el biblibús de Cultura en ruta, ha recorregut, per primera vegada, viles i vil·lages del Rosselló produint un efecte remarcable de curiositat per alguns, d'admiració per d'altres i d'orgull de la cultura catalana per l'immensa majoria.

Cal remarcar també la gran activitat desplegada per les diverses seccions del congrés de la Cultura catalana, sense oblidar totes les associacions de ballets, sardanes, orfeons i altres grups corals i

cabada a tota Irlanda. El « Sinn Féin » té el prestigi i la força necessària per a endegar el país. S'ha volgut calumniar sovint a l'Ira amb insults com aquest : que només serveix per llançar bombes. Al marge que l'Ira lluita amb totes les armes que disposa, també té un esplet d'economistes, de polítics, d'estadistes que poden ocupar llocs importants que permetin treure Irlanda del subdesenvolupament atàvic. Aleshores el poble ja no haurà d'emigrar als E.E.U.U., Austràlia ni a Sud Àfrica ; podrà romandre a la seva pàtria, puix que hi trobarà la feina escasset per a viure com a un home d'un país en marxa.

El « Sinn Féin » té un programa socialista-federalista. El federalisme l'entén interior, o sia, amb la base del comtat (comarques) ; el federalisme no s'ha d'interpretar entre irlandesos i britànics, ans entre irlandesos sols. Només el « Sinn Féin » malda per tal de recuperar l'idioma nacional gairebé perdut per la pressió de Londres. Avui només es parla irlandès a l'Irlanda de ponent i amb prou feines.

Tampoc és un problema religiós al Nord, car hi ha força caps reublicans (IRA) i terroristes britànics civils de l'UDA, UVF o de Vanguard que són descreguts. L'Església catòlica sempre ha excomunicat el nacionalisme irlandès, en comptes d'apuntalar-lo.

Els « pieds noirs » britànics del Nord, han vingut de la Gran Bretanya amb l'anany de conrear la terra usurpada al poble irlandès. Sovint aquest britànics són obrers i, paradoxalment, quan més pobre és un britànic més antirlandès és. L'odi és àcid, tament com entre Grecs i Turcs. La cosa ve de Huny.

Cada acció dels patriotes irlandesos en els carrers del Nord, és un acte d'autodeterminació permanent, constant. Estan equivocats de mig a mig els qui creuen que l'autodeterminació només rau en fer cua per anar a votar. Una nació oprimida s'expressa amb els mitjans que li permet el seu opressor.

El poble irlandès acabarà fent la revolució sota la direcció de l'històric Moviment republicà. Londres té la batalla perduda de bell antuvi, i això el govern britànic ho sap. Doncs, val més que retiri la seva gent d'una terra que no és la seva.

MÀCIA COMTE.

en particular, els diversos conjunts musicals, especialment el Grup Guillem de Cabestany, l'« Agram », « El Tali », de València, el Grup cultural de la joventut catalana el qual, com el fènix, sembla renàixer vigorosament de les seves cendres.

XXX

Des del punt de vista polític l'activitat tampoc no ha estat en vaga : assemblees generals, desfilades, manifestacions, mobilitzacions populars ; fins i tot un « meeting » omplí el Teatre municipal.

A remarcar encara l'activitat literària i científica. Els Jocs florals, com cada any ; la paració, més o menys regular, de nombroses revistes i, per primera vegada a Catalunya-Nord, un premi de ciències humanes ha estat atribuït : el premi Josep de la Trinxeria, en homenatge a l'heroi vallespirenc de Prats de Molló que s'aixecà contra el poder francès i combaté per la reunificació de Catalunya.

Aquest premi, instituït pel Centre pluridisciplinari d'estudis catalans del Centre universitari de Perpinyà, té per objectiu de fer conèixer treballs de ciències humanes i socials escrits en llengua catalana. El lloret fou el jove professor perpinyanès Balent.

Durant el mateix mes de març tingué lloc el primer congrés de ciències humanes i socials dels Països catalans. Per Catalunya-Nord, aqueix esdeveniment, que fou considerable, en comportava un altre : el d'esser el primer congrés científic amb ús exclusiu de la llengua catalana.

No volem cloure aquest resum sense mencionar la primera Festa del llibre català a Perpinyà, organitzada pel Grup cultural de la joventut catalana i, amb la col·laboració de la Biblioteca catalana, l'homenatge a l'escriptor guanyador del premi Sant Jordi d'enguany a Barcelona, el Majorquí Pau Faner.

Com a clausura de l'extraordinari mes de juny notarem la setmana musical a Perpinyà durant la qual tingué lloc una homenatge a Pau Casals i un concert pel cor del Centre excursionista de Catalunya.

A tot això hi cal afegir audicions de sardanes i de ballets, no solament a Perpinyà sinó en varis llocs de Catalunya-Nord.

Peri mes de juliol n'hi haurà tantes o més encara, sense comptar altres manifestacions que tindran lloc, mentres « Terras Catalanes » estarà sota premsa, principalment el càlebre, històric i ja tradicional aplec de Toluges.

Paul DEVY

DOCTEUR EN PHARMACIE

32, cours Lazare Escarguel

PERPIGNAN

T. 34.21.42

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDOC

FETS (vells i nous) QUE FAN REFLEXIONAR

JOCES FLORALS
DE LLENGUA CATALANA
10 OCTUBRE 1976 A LAUSANA

Premis

FLOR NATURAL. — Dotat amb mil cinc cents francs suïssos.

ENGLANTINA D'OR. — Dotat amb mil francs suïssos.

VIOLA D'OR I ARGENT. — Dotat amb mil francs suïssos.

PREMI PRAT DE LA RIBA. — Dotat amb dos-cents dòlars, al millor treball sobre la vida econòmica o jurídica de Catalunya.

PREMI POMPEU FABRA. — Dotat amb cinc-cents dòlars, al millor treball sobre la personalitat del Mestre o sobre el millorament del nostre idioma.

PREMI PRESIDENT COMPANYYS. — Dotat amb cinc-cents dòlars al millor treball de caràcter històric que estudiï els moviments liberals i democràtics als Països Catalans.

PREMI PRESIDENT MACIÀ. — Dotat amb cinc-cents dòlars, al millor treball o composició, en prosa o en vers, sobre tema lliure.

PREMI SALVADOR SEGUI. — Dotat amb cinc-cents dòlars, al millor treball inèdit relatiu a la història del moviment obrer de Catalunya.

PREMI PAU CASALS. — Dotat amb cent dòlars al millor treball musical o literari sobre dansa catalana o de composició en general.

PREMI AUGUST I CARLES PI SUNYER. — Dotat amb cinc-cents dòlars, al millor treball de caràcter històric o científic.

PREMI EMILI VILANOVA. — Dotat amb tres-cents francs francesos, a la millor obra de teatre reduït (un acte).

PREMI CATALONIA. — Dotat amb cinc-cents dòlars al millor treball sobre economia dels Països Catalans en règim d'interdependència.

PREMI VÍCTOR CATALÀ. — Dotat amb dos-cents dòlars al millor recull de contes i narracions en prosa.

PREMI ANGLO CATALAN SOCIETY. — Dotat amb vint-i-cinc lliures esterlines a la millor traducció inèdita d'un poema o poemes de l'anglès, o pel millor estudi inèdit sobre les relacions culturals o històriques entre la Gran Bretanya i els Països Catalans.

PREMI ALGUER. — Al millor treball sobre els Països Catalans. Exclusivament per a menors de divuit anys.

Observacions

Tots els treballs se presentaran de preferència escrits a màquina, amb un mínim de tres exemplars, sense signatura, amb un lema, i acompanyats d'un plec closa que contingui el nom i l'adreça de l'autor i a l'exterior de la qual es farà constar el lema i el premi al qual l'obra opti.

Els treballs s'han de trametre a:

Apartat de Correus, nº 630, Barcelona.

El termini d'admissió és el dia onze de setembre.

« SEM I SEREM »

Es el títol del butlletí — molt ben fet i ple d'interès — d'un grup de Catalans exiliats que s'ha creat a París 12, rue Véronèse (13°).

Del seu manifest en donem el condensat següent. Utilitzem la versió francesa per facilitar la lectura i la comprensió dels altres exiliats de la regió parisenca qu'encara no coneixen aquest Grup:

Contraints pour des raisons économiques d'aller travailler à Paris, nous désirons retourner dès que possible dans notre pays pour que celui-ci puisse retrouver en même temps que les forces vives que sont ses habitants, le regain de vie indispensable à son existence.

Conscients d'être Catalans de par notre histoire (ce n'est pas la seule histoire de France), de par notre langue, de par notre culture ou de par notre volonté, nous ressentons l'intense désir de vivre dans le pays qui nous a vu naître ou dont nous avons décidé de partager le sort, au milieu de ses richesses et aux côtés de ceux qui sont nos amis, nos parents, notre raison d'être.

El Grup a doncs decidit d'agir, parce qu'il salt:

— que le fait d'être à Paris n'est dû ni au hasard, ni à un inexorable effet du développement économique;

— que la situation économique de notre pays ne résulte pas d'une quelconque pauvreté naturelle. C'est la conséquence d'un choix, celui d'en faire une zone touristique en même temps qu'une réserve de main-d'œuvre;

— cette main-d'œuvre que nous sommes, constate que sa personnalité se désintègre.

Le G.C.E.P. a donc décidé de lutter pour éviter cette désintégration, regrouper les Catalans en résidence à Paris et désirant revenir au plus tôt au pays, et parvenir, finalement, à libérer économiquement et culturellement le pays catalan.

Pour votre retraite
en Pays Catalan
Visitez nos réalisations

ifac

3, avenue Général de Gaulle

66200 ELNE Tél. 37.23.10

12, rue Pache

75011 PARIS XIe

Documentation sur demande

UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU

Primera tongada: del 20 al 30 de juliol a Prada. Segona tongada: del 3 al 13 d'agost a Vic. Tercera tongada: del 20 al 30 d'agost a Prada.

Lingüística, literatura, història medieval, sociologia, economia política, ciència política, endegament del territori, nacionalismes, art, sociopedagogia, antropologia sexual, teatre, cinema, llengua elemental, sociolingüística, història contemporània, comunicació social, psicologia aplicada, física i química, biologia i medicina, folklore.

Nombrosos seminaris, col·loquis, taules rodones, conferències, espectacles de teatre i de cinema, recitals de nova cançó, excursions. Col·laboració de l'universitat d'estiu amb els festivals cinematogràfic i Pau Casals, del 22 al 30.

Matrícula: 90 F. Pensió completa: 32 F. Cal pagar, a l'inscripció, a Josep Pons, carrer dels Ocells — 66350 Toluges.

« POBLE CATALÀ POSAT A CAMINAR »

D'una crida al Poble català, signada per l'irreductible Lluís M. Xirriacs, n'extraïem l'essencial pels Nord-Catalans:

« Estiu de 1936 — estiu de 1976. Quaranta anys d'una ferida que cal tancar. Vencedors, uns pocs, ajudats pels poderosos de l'estranger. Vencuts molts, molts, abandonats pels poderosos de l'estranger. Una minoria insignificant, ajudada per una llarga fita d'acollits, imposà la llei del més fort. Tot s'ha decidit des de dalt durant quaranta anys de servitud. El ciutadà s'ha tornat un infant mancat de responsabilitat. El ciutadà ha patit quaranta anys de desinformació i s'ha nodrit de futbol suculent. El ciutadà té un cervell mutilat i ha perdut el sentit de la dignitat humana. Catalunya fou descatalanitzada a consciència.

Però restà una llavor, com a esperança de futur, una llavor que ha fructificat en la llarga quarantena de servitud: els companys morts, el sacrifici definitiu dels quals ens esperona a tots, els companys mutilats, els condemnats a treballar forçats, els presos, els exiliats, els amagats, els torturats, els processats en llibertat provisional, els multats i sancionats, els extorsionats, els acomiadats del camp, de la mina, de la fàbrica, de la càtedra, de la magistratura, de l'administració, els estudiants impeditos de seguir llurs estudis, els depurats, els discriminats, els cecs, els sords, els muts... És la liquidació de la més llarga divisió entre ciutadans. És la porta de la democràcia i de les llibertats.

Poble català, posa't a caminar!

EL CATALÀ, LLENGUA DE COMUNICACIÓ INTERNACIONAL

En la tercera conferència internacional de llengua i literatura catalanes, celebrada a Cambridge s'hi varen trobar un Hongarès, una Sueca i un Armeni de Turquia.

Com era natural, per comunicar entr'ells no podien emprar ni el suec ni l'armeni ni l'hongarès. Empraren, doncs, el català.

Com se'n desprèn, la llengua catalana és ensenyada a Turquia, a

**Josep
DELONCLE**
APOTECARI

Carrer d'en Llucià, 2

PERPINYA

Hongria i en la prestigiosa universitat històrica d'Upsala a Suècia.

No cal dir qu'a més a més d'Europa (14 universitats només a Anglaterra) el català s'ensenyava en nombroses universitats d'Amèrica del nord i del sud i, fins i tot, al Japó i a Austràlia.

VEREDICTE DELS

« AJUTS DE TREBALL »
D'OMNIBUS CULTURAL
CORRESPONDENTS AL 1976

Examinades les 33 sol·licituds rebudes, els « Ajuts de Treball » corresponents al 1976 han estat adjudicats, per un import global d'1.250.000 ptes, de la següent manera:

- a Gentil PUIG, per investigar sobre un « Mètode audiovisual de català per a mestres no-catalans »;
- a Josep LLOBERA per a la confecció d'un « Diccionari català/suec i suec/català »;
- a Manuel OLLE, per a un treball sobre « Toponímia d'Ulldecona i del seu terme municipal »;
- a Josep M. PANAREDA, per a l'estudi: « Estructura i dinàmica del paisatge »;
- a Carles-Jordi GUARDIOLA, per a la « Localització, transcripció, presentació i anotació de cartes de Carles Riba »;
- a Miquel CAMINAL, per a un treball sobre « La qüestió nacional i la formació del pensament socialista de Joan Comorera »;
- a Julià FARRE, per a un « Estudi clínic estadístic d'unes llistes de mots catalans per a ser utilitzades en la reducció del llenguatge »;
- a Miquel ROA i LOPEZ, per investigar la « Relació entre l'organització administrativa i les transformacions de les estructures urbanes a la comarca del Baix Llobregat »;
- a Josep M. COLOME, per a un treball sobre « El moviment estudiantil a Barcelona » (1939-1975);
- a Andreu MURILLO, per estudiar « La Guerra de 1936-39 a Menorca »;
- a Lluís M. DE PUIG, per investigar « La qüestió de la llengua catalana sota Napoléon ».

Langue et civilisation

(suite de la page 8)

l'unité de la variété; les territoires, les paysages, les cultures se succèdent suivant les pays, la latitude, l'altitude, la civilisation de leurs habitants, etc. Chaque groupe humain a son degré d'évolution différent. C'est monstrueux de vouloir tout uniformiser, la langue y compris.

UNE LANGUE (UNIQUE) DE COMMUNICATION...

Par contre, il faut un instrument linguistique de communication entre tous les peuples de la terre. Apprendre les langues étrangères est une perte de temps que chacun a eu l'occasion de constater. Et si l'on réussit à parler une langue étrangère on le fait avec un accent encore plus terrible que la langue d'Etat, pour les citoyens périphériques. Il vaudrait mieux utiliser une langue de communication internationale unique: elle serait apprise conjointement avec la langue maternelle de l'ethnie à laquelle on appartient. C'est-à-dire qu'il ne faudrait apprendre que sa propre langue maternelle et celle de communication internationale. Par souci d'équité, cette dernière ne devrait pas être celle d'aucun pays existant ou ayant existé.

Bien entendu, cette langue de communication internationale, malgré qu'elle serait apprise dès le début de

l'école primaire, elle subirait l'effet naturel de l'accent, des accents des milliers des langues existant dans le monde. Mais, étant donné qu'elle ne servirait que de langue de communication internationale, elle ne serait pas plus déformée que quand on parle aujourd'hui espagnol, anglais, allemand, etc., avec accent français mêlé de sous accents méridionaux ou autres. Elle le serait, même, moins puisqu'elle serait apprise dès le jeune âge.

...ET DES MILLIERS DE LANGUES

Dès lors, contrairement à ce qu'écrivit M. Vianson-Ponté, on imagine très bien l'utilisation, dans la vie de chaque jour, du breton, de l'occitan, du catalan, du basque, etc. Le français, l'anglais, l'espagnol, l'allemand, le russe, le chinois, etc., ne disparaîtraient pas pour autant. Petit à petit ils reviendraient à leur aire linguistique normale, celle de leur ethnie d'origine.

Dans le passé il y a eu plusieurs impérialismes: religieux, militaires, politiques, économiques, linguistiques, culturels; quelques-uns subsistent encore. Tant qu'il en subsistera un seul nous ne serons pas des hommes vraiment libres.

R. BOIX.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDOC

Après le procès Siméoni

Rien n'est réglé, ni en Corse ni ailleurs

Rien n'est réglé, en effet, avec le jugement rendu par la Cour de sûreté de l'Etat.

Déjà la désignation de cette cour est un choix démesuré avec la portée des événements d'Alérie.

On se demande quoi et qui vise-t-on, au juste, en saisissant cette juridiction d'exception, d'une affaire, certes malheureuse, mais, qui, en aucun cas, ne pouvait mettre la sécurité de l'Etat en danger. En agissant de la sorte on ne pouvait pas faire mieux si on voulait faire naître d'autres Siméoni, en Catalogne-Nord, en Bascanie-Nord, en Bretagne, en Alsace ou ailleurs encore.

Pour celui du Roussillon — pourtant plus que modéré, conservateur même — le procès du leader corse a été l'occasion pour s'y reconnaître lui-même, pour s'y identifier et pour devenir moins modéré et plus intransigeant.

Autrement dit: C'est par les méthodes répressives employées qu'on augmente la contestation régionaliste.

Au lieu de la réduire, on transforme, de jour en jour, des hommes de dialogue, modérés, pacifiques, respectueux de l'ordre, en hommes révolutionnaires.

Ils sont convaincus désormais, que seule cette voie ultime pourra rendre à leurs ethnies ce qu'on s'obstine à leur refuser. Et cela au mépris du plus élémentaire droit — à notre époque — de tenir compte de ceux des hommes et des peuples qui, en l'occurrence, ne demandent qu'une administration véritablement régionalisée.

Ce petit droit est réclamé, en France, comme partout ailleurs où il n'y a pas encore une organisation fédérale de l'Etat.

IL N'EST PIRE OISEAU QUE CELUI QUI CHIE DANS SON NID I

(Proverbe flamand)

Terres Catalanes

TRIMESTRIEL

AN VI N 22
ÉTÉ 1975
PRIX : 2 F
En Espagne : 30 ptas

ABONNEMENT ORDINAIRE : 1 AN
Etat français - Etat espagnol - Autres Etats
et Andorre 7 F 100 ptas 10 F
Abonnement de soutien : LA VOLONTE
Changement d'adresse : 2 francs

Rédaction - Administration :
2, rue Saint-Mathieu - 66000 PERPIGNAN
Tél. : 34-80-40
C.C.P. 1-180-43 MONTPELLIER

Publicité :
Agence Havas
66000 PERPIGNAN
Téléphone : 34-84-61

No manqueu pas de visitar

LA CASA PAIRAL

museu català d'arts i tradicions populars
El Castellet Perpinyà

Les Dieux ont, toujours, soif...

De notre confrère « l'Indépendant », du 26 mai 1976 :

« A. Teisseyre, transporté à l'hôpital des Baumettes. Cet homme de 54 ans, père de 6 enfants, habitué à vivre au grand air, à circuler dans sa petite exploitation, supporte très mal la prison. D'autant qu'il n'a jamais cessé de proclamer son innocence... »

Qu'est devenue, en fait, la bruyante démission de tous les maires de l'Aude ? Sans doute, ceux-ci attendaient-ils de se voir imiter par tous les élus des départements viticoles.

Le « Conseil régional » lors de sa dernière session a bien émis un vœu — bien timide — pour demander la libération d'Albert Teisseyre.

Depuis, c'est le néant — sauf, de temps à autre, quelques éclats de voix... résonnant dans le désert.

Pourtant, les maires de l'Aude avaient frappé juste. La démission des maires paralyserait toute l'activité administrative. Songez au désarroi du Gouvernement si tous les maires des cinq départements viticoles du Midi avaient donné leur démission. Sans être prophète, on peut être certain que la mise en liberté provisoire d'Albert Teisseyre, demandée vainement par ses avocats, aurait été accordée immédiatement.

Seulement, pour cela, il faut du courage. Un élu doit-il être au service de ses électeurs ou bien au service du Gouvernement ?

Paysans, jugez vos élus, les faits parlent pour eux.

Albert Teisseyre demeure incarcéré pour avoir défendu avec tous les viticulteurs son droit à la vie.

Les dieux ont toujours soif de... victimes.

Dans « l'Indépendant » du jeudi 27 mai 1976 le chroniqueur local relatant les travaux du Conseil général cite :

« Le docteur Marquès intervenait en faveur d'expropriés de la Salanque qui ont des « plus-values » à payer sur leur expropriation... »

Depuis ces dernières années beaucoup d'expropriations ont eu lieu dans notre département. Que ce soit pour la construction de l'autoroute de Sèze à Perpignan, pour la réalisation du barrage de Vinça ou de la retenue de Villeneuve-de-la-Raho, des centaines d'hectares fertiles de la riche plaine de notre terre catalane ont disparu. Certes, ces terres ont été légalement indemnisées avec un monnaie qui perd régulièrement, chaque année de 10 à 15 % de sa valeur. Certes, les « expropriés » ont été, dit-on, satisfaits des prix alloués et la presse, elle-même, faisant chorus, affirmait que les terres expropriées avaient été « bien payées » à leurs propriétaires.

Comment, dès lors, s'étonner, devant le consensus général que le Gouvernement ne reconsidère la situation privilégiée « des expropriés » et ne leur réclame des « plus-values », car les dieux ont toujours soif... d'argent.

De notre confrère « l'Indépendant », du lundi 12 avril 1976 :

« Au cours d'une intervention à la

« Préfecture, les responsables de la « F.D.S.E.A. et du C.D.J.A. ont protesté contre le contrôle et la taxation de l'eau nécessaire à l'agriculture... »

« Les responsables entendaient ainsi protester contre les déclarations obligatoires des forages et contre la pose des compteurs mesurant leur débit. La pose des compteurs est un investissement important pour les agriculteurs. »

« De plus, les agriculteurs craignent, semble-t-il, à juste titre, d'être très rapidement taxés par « l'Agence de Bassin pour les eaux souterraines » qu'ils utilisent pour l'irrigation et l'arrosage. Au moment où les agriculteurs de ce département doivent faire face à une concurrence implacable des pays méditerranéens et où leur revenu subit une baisse inquiétante, on veut encore alourdir leurs charges... »

Il nous est agréable d'entendre pareilles paroles, nous, qui, depuis 4 ans, n'avons cessé, dans ces colonnes, de dénoncer tout le préjudice financier qu'apportera à l'agriculture la réalisation des grands travaux de « prestige » décidés par le Conseil général.

24 millions de mètres cubes dans le barrage de Vinça.

18 millions de mètres cubes dans la retenue de Villeneuve-de-la-Raho.

Cette eau, DON GRATUIT DE LA NATURE, agriculteurs, vous ne pourrez plus en disposer librement.

Déjà, vous devez payer l'eau que vous pompez directement sur des terres vous appartenant.

Demain, ce sera celle que « l'Agence de Bassin » vous distribuera, contre rémunération.

Les craintes des responsables de la F.D.S.E.A. et du C.D.J.A. sont déjà une réalité.

Lisez plutôt :

« ALENYA. — Les travaux du Conseil municipal... Cette année, une redevance de 0,17 F. par mètre cube d'eau, pour pollution, fixée par l'Agence de Bassin et appelée « contre-valeur » devra être perçue sur le rôle d'eau auprès des utilisateurs... »

« L'Indépendant » du 25 mai 1976. Valeur plus contre-valeur ! ! ! Il faut être technocrate pour y songer car les dieux ont toujours soif... d'argent.

Joan BLANC.

N.D.L.R. — Notre parution trimestrielle fait que depuis la composition de l'article de notre éminent collaborateur, le viticulteur Teisseyre a été, enfin, mis en liberté provisoire pour cause grave de santé. L'article de Joan Blanc n'en reste pas moins d'actualité : d'abord par l'attitude négative de ceux qui avaient promis de le soutenir, ensuite parce qu'on continue à s'acharner contre le malheureux viticulteur qu'on voudrait remettre en prison préventive.

Dans cette affaire, il y a, quand même, quelque chose de paradoxal. En effet, parce qu'il y eut un mort à Montredon, du côté de la police, on poursuit les viticulteurs. Mais personne ne s'avise de se porter partie civile contre la police qui, elle, tua un viticulteur.

Langue et civilisation

Sous ce titre, Pierre Vianasson-Ponté, le brillant, l'élégant, le prolifique et réaliste observateur politique a publié, dernièrement dans « Le Monde », chronique où il est question de langues.

Il nous a surpris de lire, notamment, ce passage : « On n'imagine guère, à une époque où la langue française est elle-même menacée, agressive, écrasée parfois, et partout en recul, de rendre le breton et l'occitan, et puis le catalan, le basque, le corse, le provençal, le gascon, et encore l'alsacien ou le flamand, obligatoires dès l'école primaire et dans la vie de chaque jour... »

Mais si qu'on l'imagine : on l'imagine, même, très bien ; si bien que c'est la condition sine qua non pour une véritable démocratie culturelle, politique et, même, économique. Car, au nom de quel droit naturel la langue française doit-elle supplanter les autres langues — quelques-unes plus anciennes qu'elle — au sein de l'hexagone ? Pourquoi, si en Suisse il y a quatre langues officielles, il n'y en aurait pas le double en France qui est plus de dix fois plus grande et plus peuplée ?

On peut être d'accord — comme en Suisse — pour faire partie d'un état (en l'occurrence le français) mais pour rester ce que l'on est effectivement, c'est-à-dire, Catalan, Occitan, Basque, Breton, etc.

LE RETOUR AUX SOURCES

On sait qu'une mère (toutes les mères, celles des bêtes y compris) aime son fils non pas parce qu'il est le plus beau, mais parce qu'il est sien.

De même on aime son ethnique, et la langue de son ethnique non pas parce qu'elle sont les meilleures, les plus belles, sinon parce qu'elles sont les siennes parce qu'elles font partie intégrante de son moi. On est né ainsi ; on ne l'a pas choisi. Il est naturel de rester fidèle à son origine.

De même qu'une mère aime encore davantage son fils malheureux, on aime aussi davantage sa propre langue si elle est persécutée, avilie, dénaturée. Il en est de même de sa propre ethnique, de sa vraie patrie, de sa vraie nation, ce dernier terme ayant été, à dessein, confondu avec celui d'Etat pour donner l'illusion qu'Etat et nation c'était identique.

A ces réactions naturelles qui poussent à revenir à ses propres sources, à ses propres origines — tout le monde, ou presque, au soir de sa vie — il s'y ajoute le sentiment d'avoir été berné par l'enseignement reçu de l'Etat. Celui-ci s'est évertué à en faire des Français d'office. Or, on ne peut faire des Français qu'avec des Français ethniques ; tous les autres habitants de l'Hexagone ne sont pas, ne peuvent pas être des Français ; ils ne sont que des citoyens de l'Etat français, car ils sont, déjà Catalans, Basques, Bretons, Occitans, Corses, etc.

ON N'A PAS DEUX PATRIES

Il est faux de dire qu'on a deux patries ; on ne peut en avoir qu'une, comme on ne peut en avoir qu'une mère, sans pouvoir choisir ni l'une ni l'autre. Tout le reste n'est que citoyenneté d'Etat, imposition, impérialisme politique, économique, linguistique, culturel...

Que la langue française soit agressive c'est normal : elle l'est à l'intérieur de l'Hexagone par les langues périphériques qui ne veulent pas mourir. Elle l'est à l'extérieur par les autres langues, dominatrices, impérialistes elles aussi. Elle doit perdre, elle perdra du terrain partout — sans que, pour autant, elle risque de dis-

paraître — et ce sera en son honneur. Elle perdra du terrain, mal conquies au sein des ethnies non françaises à l'intérieur de l'Etat ; elle perdra du terrain, mal conquies, au sein de la scène internationale, parce qu'elle fut, surtout, une langue impérialiste.

Mais, elle ne sera pas seule à perdre du terrain sur le plan mondial : toutes les autres langues impérialistes, d'exportation, subiront un recul de même nature, aussi bien au sein de leurs états que dans leurs aires d'imposition internationale.

Car, en vertu de quel privilège, quatre ou cinq langues impérialistes s'arrogent le droit de condamner à la disparition des milliers de langues vivantes ?

DECHIFFRER CE QUI EST MORT, LAISSER MOURIR CE QUI EST VIVANT...

On fait des efforts pour déchiffrer des langues mortes, pour découvrir des trésors archéologiques, artistiques et autres, pour sauvegarder des espèces animales menacées et on n'en ferait pas pour sauver les trésors des langues encore vivantes ? Mais nous serions traités d'assassins de cultures, par les générations futures, si l'on se prêtait à de tels génocides culturels. Pour les générations de l'avenir nous serions les véritables barbares car nous avons les moyens de tout sauver et nous aurions laissé tout périr.

NI UNIFORMISER NI AVILIR

On ne doit pas uniformiser tous les peuples sur le modèle de trois ou quatre langues impérialistes.

D'abord, parce qu'il est prouvé qu'on parle une langue avec accent quand on provient d'une ethnique qui a sa propre langue. L'Hexagone en fournit, hélas ! trop la preuve. En effet, trop de citoyens de l'Etat français sont handicapés dans l'exercice de nombre d'activités parce qu'ils ont terriblement l'accent. On leur crée, même, grand nombre de complexes à ce sujet, complexes qui sont aggravés par la tendance à la moquerie sur l'accent. On se moque, à Paris et ailleurs, de la radio, à la télévision, dans des interventions publiques : on se moque de l'accent des Méridionaux en particulier ; on en arrive, même, à considérer les Méridionaux comme des citoyens de deuxième catégorie puisque leur accent est utilisé pour vanter des produits utilisés par des domestiques.

Ensuite, parce que ce serait terriblement ennuyeux un monde linguistiquement uniformisé. De plus — et c'est là la raison majeure — parce que c'est contraire à la nature des choses. Le monde est immensément varié dans sa grande unité. C'est (suite page 7)

charcuterie

PIRAY

JAMBONS du PAYS